

VÁLOGATÁS AZ IPARJOGVÉDELMI SZAKÉRTŐI TESTÜLET SZAKVÉLEMÉNYEIBŐL

SZAKÉRTŐI VÉLEMÉNY KNOW-HOW VÉDELME KÉRDÉSÉBEN

ISZT-11/2019

I. A tényállás

1. A kirendelő hatóság adóellenőrzés tárgyában szakértőként rendelte ki az Iparjogvédelmi Szakértői Testületet (ISZT). A szakértői vizsgálat tárgya az L Kft. és a D Kft. között készült, „Fém bútór, lakatosipari K+F szerszámgyártás területén háromdimenziós gyors prototípus tervezési technológiai központ megvalósításának know-how adás-vételi szerződése” megnevezésű dokumentum, valamint a hozzá kapcsolódó egyéb iratok.
2. A kirendelő hatóság a szakértői vizsgálat lefolytatásához az alábbi iratokat bocsátotta rendelkezésre:
 - K/1: kirendelő végzés;
 - K/2: számla;
 - K/3: teljesítésigazolás;
 - K/4: „Fém bútór, lakatosipari K+F szerszámgyártás területén háromdimenziós gyors prototípus tervezési technológiai központ megvalósításának know-how adás-vételi szerződése”;
 - K/5: „Fém bútór, lakatosipari K+F szerszámgyártás területén háromdimenziós gyors prototípus tervezési technológiai központ megvalósításának know-how leírása”.
3. A kirendelő hatóság által a szakértői vélemény elkészítésére irányuló végzésben előadott körülmények a következőkben foglalhatók össze.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) ellenőrzéssel lezárt időszakot eredményező, az adó, költségvetési támogatás alapjának és összegének vizsgálatára irányuló adóellenőrzést rendelt el a D Kft. adózónál.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést végzett a D Kft. adózónál. Az ellenőrzés megállapította, hogy az adózó az ISZT-hez K/2. szám alatt csatolt számla alapján nem jogosult adólevonásra. A revízió határozatának megállapításai szerint a K/5. szám alatt csatolt tanulmányban leírt eljárás nem minősül know-how-nak.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága döntésével a határozatot megsemmisítette, és az elsőfokú adóhatóságot új eljárás lefolytatására utasította. Az új eljárás keretében a hivatkozott határozat szerint szakvéleményt kell beszerezni, mivel az ügylet hitelességének kivizsgálásához szükséges a know-how minősítése.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (SZTNH) Kutatás-fejlesztési és Innovációs Osztályát kérte fel szakértői vélemény készítésére a K/3–K/5 szám alatt csatolt dokumentumok kapcsán.

Az SZTNH Kutatás-fejlesztési és Innovációs Osztálya megküldte szakértői véleményét, amelyben kifejtette, hogy a rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján az elvégzett tevékenység nem felelt meg a kutatás-fejlesztésről és a technológiai innovációról szóló 2004. évi CXXXIV. törvény (innovációs törvény) 4. §-ában definiált kutatás-fejlesztési tevékenység egyik típusának sem. Az SZTNH felhívta a NAV figyelmét arra, hogy az általa feltett további kérdések részletes vizsgálatára az Iparjogvédelmi Szakértői Testület rendelkezik hatáskörrel.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal az új eljárás keretében végzett ellenőrzés során a fentiek alapján megállapította, hogy a D Kft. adózó a K/2 szám alatt csatolt számla alapján nem jogosult adólevonásra. Határozata értelmében – az SZTNH szakértői véleményére is tekintettel – a tanulmányban leírt eljárás nem minősül know-how-nak.

A D Kft. képviselője fellebbezést nyújtott be ezen határozat ellen. Fellebbezésében előadta, hogy az elsőfokú hatóság nem tisztázta, hogy a tanulmányban szereplő folyamatokra és a hozzá tartozó titkosított leírás know-how-nak minősül vagy sem. Arról nyilatkozott, hogy a folyamatokra és a hozzá tartozó titkosított leírás nem kutatási tevékenység, hanem know-how.

A bíróság ítéletében megállapította, hogy az SZTNH külön nem elemezte a K+F know-how-leírás elején szereplő folyamatábrát, nem állapítható meg egyértelműen, hogy a D Kft. képviselője által know-how-nak nevezett folyamatára vizsgálata a megfelelő szempontok szerint megtörtént-e. A bíróság előírta, hogy a megismételt eljárásban tisztázni kell, hogy az adózó csak a folyamatábrát vagy a teljes tanulmányt tekinti-e know-how-nak, ennek megfelelően az SZTNH szakvéleményének kiegészítése vagy más szakértő kirendelése útján kell a minősítést elvégezni.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal felülvizsgálati kérelmével kapcsolatban a Kúria ítéletében megállapította, hogy az elsőfokú hatóság jogszerűen rendelte ki az SZTNH-t, az elkészült szakvéleményt azonban tévesen értékelte, mert az kifejezetten az innovációs törvény 4. §-a alapján véleményezte, hogy a tanulmány nem felel meg a K+F-tevékenység kritériumainak, mert újszerű megoldásokat nem tartalmaz, a gyártástechnológia nem tekinthető újnak, oktatási tananyagban is szerepel. A szakvélemény a know-how-ra, a prototípus gyártására, a megvalósíthatóságra és a szerződéses ellenértékre vonatkozó további kérdések kapcsán rögzítette, hogy az adóhatóság által feltett további kérdések részletes vizsgálatára az SZTNH nem jogosult. Ezek a kérdések olyan szakterületre vonatkoznak, amelyekre az Iparjogvédelmi Szakértői Testület jogosult válaszolni az Iparjogvédelmi Szakértői Testület szervezetéről és működéséről szóló 270/2002. (XII. 20.) Korm. rendelet alapján.

Ezt követően a kirendelő hatóság végzésében szakértőként rendelte ki az ISZT-t.

II. A feltett kérdések

A szakértői kirendelés keretében a szakértői véleménynek a következő kérdésekre kell választ adnia.

1. *A teljes tanulmány alkotja-e a know-how-t, vagy az abban található, bútorok gyártási eljárására vonatkozó folyamatábra önmagában, külön tekinthető-e know-how-nak?*
2. *A know-how-leírásban található „prototípus tervezési technológiai központ” megvalósítható-e, illetve képviselhet-e a szerződésben megjelölt értéket?*
3. *A know-how-dokumentáció képez-e szellemi értéket?*
4. *Részben az interneten elérhető anyagokból kimásolt tanulmány képezheti-e egy szerzői jogi védelemmel rendelkező know-how tárgyat, valamint prototípus gyártására kerülhet-e sor?*

III. Az Iparjogvédelmi Szakértői Testület eljárása

1. A testület a 270/2002. (XII. 20.) Korm. rendelet által meghatározott feladatkörben, szervezeti és eljárási rendben, valamint a tényállásra irányadó jogszabályok rendelkezései alapján alakította ki az alábbiakban kifejtésre kerülő álláspontját.
2. A kormányrendelet értelmében az ISZT a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt; a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást. A jelen szakértői vélemény megállapításai és következtetései tehát a kirendelő hatóság végzésében és annak mellékleteiben foglalt ismertetéseken alapulnak, s csak azokra nézve helytállók.
3. Ez a szakértői vélemény az ügyben eljárni jogosult hatóságot döntésében nem köti.

IV. Az Iparjogvédelmi Szakértői Testület álláspontja

A testület a szakértői kirendelés kapcsán a kirendelő hatóság által feltett iparjogvédelmi vonatkozású kérdésben kialakított álláspontját az alábbiakban fejteti ki.

IV.1. A know-how jogintézménye

A kirendelő hatóság által feltett kérdések megválaszolása előtt indokoltnak tűnik a know-how hatályos jogi szabályozásának, valamint a hozzá kapcsolódó bírói joggyakorlatnak a rövid áttekintése. Figyelemmel arra, hogy a K/4. szám alatt csatolt szerződés dátuma 2014. december 10., illetve hogy hivatkozott ismeretek esetleges korábbi létrejöttére vagy létrehozására vonatkozó információk nem állnak rendelkezésre, az ISZT a know-how-védelem te-

kintetében a szerződés aláírásának időpontjában hatályos jogszabályi rendelkezéseket vette alapul a kérdések megválaszolásához.

A know-how (védett ismeret) jogi védelméről a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) első könyvének harmadik része rendelkezik a személyiségi jogok között, az üzleti titokhoz való jog körében. Az üzleti titok a nevesített személyiségi jogok közé tartozik, a 2:46. § (1) bekezdése szerint „a magántitok védelme kiterjed különösen a levéltitok, a hivatásbeli titok és az üzleti titok oltalmára”. E megfogalmazás értelmében az üzleti titok a magántitok egyik fajtája. A Ptk. 2:46. § (2) bekezdése a know-how fogalmát rögzíti. A törvényi definíció szerint a know-how „azonosításra alkalmas módon rögzített, vagyoni értéket képviselő műszaki, gazdasági vagy szervezési ismeret, tapasztalat vagy ezek összeállítása”, amely az üzleti titokkal azonos védelemben részesül.

A know-how védelmét a Ptk. tehát a személyiségi jogok és a titokvédelem révén biztosítja. A szakirodalomban és a bírói gyakorlatban is rögzített tételnek tekinthető az idézett rendelkezések alapján, hogy a know-how az üzleti titok speciális fajtája. Ebből több lényeges következtetés is adódik. A legfontosabb, hogy a know-how-n nem áll fenn a szellemi tulajdonjogok jogosultjait megillető abszolút szerkezetű kizárólagos jog, hanem csak akkor részesül védelemben, ha „a jóhiszeműség és tisztesség elvét sértő módon szerzik meg, hasznosítják, közlik mással vagy hozzák nyilvánosságra.” A know-how védelme tehát a Ptk. 2:46. § (2) bekezdés *a)* és *b)* pontja alapján nem terjed ki a jogosulttól függetlenül történő fejlesztésre, valamint a jogszerűen megszerzett termék alapján végzett mérnöki visszafejtés (reverse engineering) eredményére.

A know-how védelmének feltétele, hogy a jogosult titokban tartsa az ismeretet, ez azonban nem abszolút értelemben vett, hanem csupán relatív titkosságot jelent. Ennek megfelelően nemcsak olyan ismeretek részesülhetnek védelemben, amelyek csak egy szűk kör számára hozzáférhetőek, hanem olyanok is, amelyek önmagukban bárki számára hozzáférhetőek, de speciális szempontok szerinti rendszerezésük, összeállításuk olyan jelentős munkaráfordítást igényel, hogy összességükben mégsem közismertek az érintett gazdasági tevékenységet végzők számára. További feltétele a védelemnek az azonosításra alkalmas módon való rögzítettség, amelyet a bírói gyakorlat alakított ki a know-how apportálása kapcsán, és amely a Ptk. fogalom meghatározásába is beépült. E két feltétel teljesülése szükséges ahhoz, hogy a know-how vagyoni értéket képviseljen a jogosult vagy az ismeretet megszerző számára.

IV.2. Az Iparjogvédelmi Szakértői Testület válasza a feltett kérdésekre

- 1. A teljes tanulmány alkotja-e a know-how-t, vagy az abban található, bútorok gyártási eljárására vonatkozó folyamatára önmagában, külön tekinthető-e know-how-nak?*

Ahhoz, hogy egy tanulmányban is összefoglalt ismeretanyag vagy annak egy része know-how-nak minősüljön és jogi védelemben részesüljön, az összefoglalt ismeretanyagnak (vagy

annak meghatározott részének) teljesítenie kell a jogszabályi definícióban foglalt feltételeket. A már hivatkozott jogszabályi feltételeknek megfelelően olyan, azonosításra alkalmas módon rögzített, vagyoni értéket képviselő műszaki, gazdasági vagy szervezési ismeretnek, tapasztalatnak vagy ezek összeállításának kell lennie, amelynek kapcsán legalább a relatív titkosság követelménye is fennáll.

A tanulmány tárgyát képező „innovációs projekt” célja a Micro-Casting eljárásnál használható elvesző, háromdimenziós nyomtatással készíthető minták gipszkerámias formázási technológiájának részletes kidolgozása, továbbá a formázáshoz, illetve a differenciálynomásos öntéstechnológia kialakításához szükséges eszközök megtervezése és azok prototípusainak előállítása volt. A tanulmány ismerteti a projekt eredményét, amely – a teljesség igénye nélkül – képet ad a 3D nyomtatás körében jelenleg alkalmazott technikákról. Mindazonáltal a tanulmány nem tesz említést a differenciálynomásos öntéstechnológia kialakításához szükséges eszközök megtervezéséről, sem azok prototípusainak előállításáról. A különböző internetes oldalakon szabadon hozzáférhető anyagok összegyűjtésén túlmenően nem tartalmaz saját kutató-fejlesztő munkára, illetve saját szellemi tevékenységre vonatkozó adatokat. A tanulmányban foglaltak gyakorlatilag bárki számára szabadon elérhető információkat tartalmaznak. Már az adóhatósági ellenőrzés során is megállapításra került, hogy a 40 oldalas know-how-dokumentáció és -leírás a 14. oldaltól a 36. oldalig megegyezik az „Interaktivitás a tervezésben és a prototípusgyártásban” című, az interneten is elérhető egyetemi jegyzettel.

Know-how-ként nemcsak olyan ismeretek részesülhetnek védelemben, amelyek csak egy szűk kör számára hozzáférhetőek, hanem olyanok is, amelyek önmagukban bárki számára hozzáférhetőek, de speciális szempontok szerinti rendszerezésük, összeállításuk olyan jelentős munkaráfordítást igényel, hogy összességükben mégsem tekinthetők közismertnek az érintett gazdasági tevékenységet végzők számára. A tanulmány felépítéséből és tartalmából kitűnően viszont a jelen esetben nem beszélhetünk olyan jelentős munkaerőráfordításról, amely olyan speciális összeállítást eredményezett volna, amely az üzleti titokhoz hasonló védelem megállapítását lehetővé tenné.

Elméletileg akár egy önmagában ismert elemekből összeállított gyártási folyamatára is minősülhetne védett ismeretnek, ha az előző bekezdésben ismertetett feltételek fennállnának. Ugyanakkor a tanulmányhoz hasonlóan önmagában csak a folyamatábrát vizsgálva sem feltételezhető, hogy olyan munkaerőráfordítást igényelt volna az elkészítése, amely a jogvédelem fennállásának a megállapításához elegendő lenne.

Összefoglalva tehát sem a teljes tanulmány, sem pedig az abban található, bútorok gyártási eljárására vonatkozó folyamatára önmagában nem tekinthető know-how-nak.

2. *A know-how-leírásban található „prototípus tervezési technológiai központ” megvalósítható-e, illetve képviselhet-e a szerződésben megjelölt értéket?*

Ahogy az korábban már említésre került, a tanulmány szerinti projekt célja a Micro-Casting eljárásnál használható elvesző, háromdimenziós nyomtatással készíthető minták gipszkerámiás formázási technológiájának részletes kidolgozása, továbbá az öntéstechnológia kialakításához szükséges eszközök megtervezése és azok prototípusainak előállítása volt. Ennek ellenére maga a tanulmány nem tesz említést a differenciálynomásos öntéstechnológia kialakításához szükséges eszközök megtervezéséről, sem azok prototípusainak előállításáról. A dokumentum jelentős részben mindössze a 3D nyomtatás körében jelenleg közismert és alkalmazott technikákat foglalja össze, továbbá meglehetősen absztrakt folyamatábrákat tartalmaz. Önmagában a „know-how leírás”-ban található ezen információk alapján egy „prototípus tervezési technológiai központ” nem valósítható meg.

Mivel a tanulmányban foglalt információknak a relatív titkosságuk sem állapítható meg, és a tanulmány bárki számára hozzáférhető ismereteket tartalmaz, amelyek nem tekinthetők know-how-nak, így jogszabály által védett ismeretként nem képviselhetnek vagyoni értéket. A tanulmány elkészítésébe fektetett munka ellenértéke ugyan elvileg meghatározható lenne, de mivel a vizsgált licencszerződés tárgya olyan ismeret, amely az Iparjogvédelmi Szakértői Testület álláspontja szerint nem minősül know-how-nak, licencdíj meghatározása fogalmilag is kizárt.

3. *A know-how-dokumentáció képez-e szellemi értéket?*

A vonatkozó jogszabály alapján a know-how kötelező fogalmi eleme, hogy – az egyéb feltételek fennállása mellett – vagyoni értéket képviselő ismeretnek vagy tapasztalatnak minősüljön. A vagyoni értékűség definíciója tartalmilag leginkább úgy oldható fel az adott helyzetben, hogy az érintett ismeret vagy tapasztalat a jogosult számára valamilyen versenyelőnyt jelent, amiből következően a közkinccsé válás elkerüléséhez a jogosultnak jellemzően gazdasági érdeke fűződik. Tekintettel arra, hogy az ISZT álláspontja alapján a know-how-kénti jogi oltalom nem áll fenn, így az oltalom vagyoni értéke sem értelmezhető. A dokumentáció esetleges „szellemi értéke” tekintetében az Iparjogvédelmi Szakértői Testület a know-how-oltalom vizsgálata körében nem tud és nem is jogosult állást foglalni. Ezzel összefüggésben talán érdemes visszautalni arra a megállapításra, hogy a relatív titkosság körében az ISZT azt sem látta megalapozottnak, hogy a tanulmányban foglalt ismeretek speciális szempontok szerinti rendszerezése, összeállítása olyan jelentős munkaráfordítást igényelne, hogy összességükben mégsem tekinthetők közismertnek.

4. *Részben az interneten elérhető anyagokból kimásolt tanulmány képezheti-e egy szerzői jogi védelemmel rendelkező know-how tárgyát, valamint prototípus gyártására kerülhet-e sor?*

Az 1. kérdésre adott válasz kapcsán már kifejtésre került, hogy know-how-ként nemcsak olyan ismeretek részesülhetnek védelemben, amelyek csak egy szűk kör számára hozzáférhetőek, hanem olyanok is, amelyek önmagukban bárki számára hozzáférhetőek, de speciális szempontok szerinti rendszerezésük, összeállításuk olyan jelentős munkaráfordítást igényel, hogy összességükben mégsem tekinthetők közismertnek az érintett gazdasági tevékenységet végzők számára. Elméletileg tehát az interneten bárki számára elérhető adatokból is összeállítható olyan ismeretanyag, amely know-how-ként az üzleti titokhoz hasonló jogi védelemben részesülhet, továbbá elegendő információt tartalmaz ahhoz, hogy prototípus gyártására is sor kerülhessen.

A know-how jogi oltalma, illetve a szerzői jogi védelem kapcsán utalni kell arra, hogy amíg az előbbi egy adott ismeretanyag mások általi tartalmi, gyakorlati hasznosítása esetén biztosít a jogosultnak fellépési lehetőséget, addig az utóbbi védelem csak a rögzített formában megjelenő know-how mint – adott feltételek fennállása esetén törvényi védelemben részesülő – szerzői mű jogosulatlan felhasználása ellen biztosít jogi eszközöket.

Dr. Baticz Csaba, az eljáró tanács elnöke

Dr. Németh Gábor, az eljáró tanács előadó tagja

Dr. Cserhátiné dr. Füzesi Krisztina, az eljáró tanács szavazó tagja

Összeállította: dr. Cserhátiné dr. Füzesi Krisztina